

Åkerbruksarbete.

I början på åttiotalet bedrevs åkerbruket ännu på gammaldagsvis, med de gammalmodiga redskap som man då använde. Säden såddes då för hand. Det var en ställig, vacker syn att se när lantmannen, med sädeskorven på bröstet, med båda händer i rytmisk takt strödde ut säden. Det fördrades därvid gott handlag, om sädeskorven skulle falla jämnt i jorden. Det låg, tyckte jag, liksom ett rofylt skimmer häröver, någonting som hörde samman med naturen. Sockerbetor började även odlas vid denna tid, de såddes också för hand. Jorden kupades upp i fåror, eller "lyftades" som man sade, sedan tromlades de flatta, och med en liten hacka togs det hål där några frön släpptes ned. Detta arbete ^{med säden} utfördes för det mesta av kvinnorna. Betupptagningen tillgick ungefär på samma sätt som nu, men var det regnigt

14.
våder, så hände det att man plockade upp dem
på en härra och körde dem hem på logan, där
man sedan satt och rensade dem. Det var vanligt
att den jordlott som skulle besås med vintersäd,
såsom råg eller vete, på sommaren fick ligga i träder.
Den skulle så att säga vila sig. Under sommarens
lopp plöjdes den ^{gödslades} och kavrades och blev så mycket
som möjligt rensad för ogräs. Skördarbetet var
ett av de mest ansträngande arbetena för lantman-
nen, då ju all säden måste huggas med ligan, det
gällde då att kunna hålla denna vass. Vårsåden
"mejades" och fick ligga på skär och torka, sedan
"nejades" den upp och bands för hand. Råg och
vete däremot "pjättades" och logs upp och bands
med det samma. När man "mejade" säden högg man
ifrån så att skärgången blev fri, men vid "pjättning"
högg man till, så att den avhuggna säden lade sig
som en sträng intill det som stod kvar. All

såden sattes sedan upp i travar i långa raka rader.

På de medelstora gårdarna fanns för det mesta en s. k. hästtröska. Den drevs med en vandring, en kuggkjulväxel, som drögs av en eller två hästar. Den rullade inte såden från loss och agnar, utan det fick göras sedan på en s. k. hästmaskin eller väderkärpa. Förut hade man tröskat av såden för hand, med "plejel". Denna var ett mycket enkelt redskap och bestod av två delar: slagträt eller "slavolen", som var av något segt trä, samt handtaget eller "hanolen", båda något mer än en meter långa. Dessa voro sammambundna med ett korkat segt älskinn, så att "slavolen" kunde löpa runt när den svängdes upp i luften.

Halmen av råg och vete, som tröskades på detta sätt, användes till takteckning. På de hus och gårdar på landet hade halmtak på den tiden. Ett tak av fin råghalm, som var omsorgsfullt bundet,

16.
kunde ligga i 30 år, och däröver.

I början på 1880 talet kommo de första lant-
bruksmaskinerna till bygden. Det var en ång-
träska och en skördemaskin, en s. k. spälvar-
läggare, som jag särskilt kommer ihåg. Det var två
större gårdar i Sunnanså som köjade därmed, den
ena gårdens var Stora Berntstorp. Dessa maskiner väck-
te mycken uppmärksamhet, och folk kom och titta-
de på när de var i gång, det var som ett extra folk-
roj. Mellan dessa första maskiner och vår tids mo-
derna skördeträskor, ligger en lång tid av framsteg
och utveckling, samt tillkomst av nya maskiner och
redskap för jordbruksarbetet. Maskinerna har nu-
mera övertagit det mesta och hårdaste av lant-
mannens arbete, men det forna idylliska och
rogivande skimmer, som präglade arbetet på åker
och ång, har fått vika för det nutida jäktet, och maskiner-
nas enformiga rassel.